

Nærings- og fiskeridepartementet
PB 8090 Dep
0032 Oslo

Vår dato 19.12.2014
Deres dato 24.10.14
Vår referanse A-273-29427
Deres referanse 14/7802-

Høring - endringer i lov om Innovasjon Norge

NHO viser til høring om endringer i lov om Innovasjon Norge. Nedenfor følger våre vurderinger og innspill til høringsnotatet.

INNLEDENDE KOMMENTARER

NHO deler Nærings- og fiskeridepartementets betraktninger om behovet for å foreta endringer i eierstrukturen i Innovasjon Norge, og departementets forståelse av at god eierstyring betinger en klarhet i ansvarsforholdene mellom eier, styre og ledelse.

Vårt utgangspunkt er at Innovasjon Norge skal være styrt og organisert på en måte som både tilfredsstillende krav til effektiv ressursbruk og effektiv virkemiddelbruk. Innovasjon Norge spiller en viktig rolle for å utløse lønnsom næringsutvikling i hele landet gjennom delmålene flere gode gründere, flere vekstkraftige bedrifter og flere innovative næringsmiljøer. Hvordan styringen og organiseringen av Innovasjon Norge er innrettet vil være avgjørende for i hvilken grad man når disse målene.

EIERSKAP OG STYRINGSMODELL

Dagens organisering av Innovasjon Norge med 20 eiere og 15 regionale styre bestående av 120 styremedlemmer fremstår som unødig ressurskrevende ift de målene som selskapet er satt til å oppfylle. I tillegg gir det dårlige forutsetninger for god eierstyring og selskapsledelse, med uklare ansvarslinjer mellom de ulike organer i selskapet. Ineffektiv ressursbruk kan virke negativt for oppfyllelsen av effektiv virkemiddelbruk, noe som rammer innovasjonen og næringsutviklingen i landet.

Etter vår vurdering har ikke fylkeskommunalt eierskap utgjort en forskjell mht økt innovasjonsevne eller styrket regional utvikling. Vi mener derfor at alternativet med 100 prosent statlig eierskap er den mest egnede organisasjonsmodellen, jf. eieralternativ tre i høringsnotatet. 100 prosent statlig eierskap vil gi en mer effektiv forvaltning av selskapet og størst mulig grad av forutsigbarhet i rammevilkårene, samtidig som det tydeliggjør forholdet mellom eier, styre og ledelse. Samlet sett anser NHO at dette vil være den beste løsningen for effektiv virkemiddelbruk, og dermed for innovasjon og næringsutvikling. NHO tror ikke det vil være mulig i tilstrekkelig grad å forenkle eieroppfølgingen uten også endre eiersammensetningen vesentlig. Vi kan heller ikke se at alternativ to; fortsatt delt eierskap, men kun med to fylkeskommuner på eiersiden i tillegg til staten, vil gi den ønskede effekt.

Fremtidig organisering av Innovasjon Norge bør også ses i lys av kommunereformen, slik at man unngår å velge en organisering og styring av Innovasjon Norge som står i strid med denne. Etter en kommunereform som munner ut i større og mer robuste kommuner med nye oppgaver vil fylkeskommunenes rolle bli mindre. Dette styrker en beslutning om statlig eierskap, og fordrer en gjennomgang av hvilken rolle fylkeskommunen skal ha på dette området.

I tråd med dette er det vårt syn at formålsbestemmelsen i lovens § 1 bør endres tilsvarende, slik at "fylkeskommunenes" tas ut. § 1, 1. punktum blir da lydende "Innovasjon Norges formål er å være statens virkemiddel for å realisere verdiskapende næringsutvikling i hele landet."

NHO deler departementets syn om at styret i Innovasjon Norge bør ha handlingsrom til å tilpasse organisasjonen etter selskapets rammebetingelser og i tråd med utviklingen i markedene og kundenes behov. Vi merker oss at departementet mener at dagens organisering kan ha hindret hensiktsmessige regionale tilpasninger. Manglende evne til regionale tilpasninger, kombinert med ressurskrevende prosesser, gjør at NHO støtter departementets anbefaling om å ta ut bestemmelsen i loven som sier at selskapet skal ha regional styrer. Forslaget om å endre ansvarsforholdene knyttet til selskapets forpliktelser er vi imidlertid mer usikre på hensiktsmessigheten av, jf. nedenfor.

NHO støtter også valg av foretaksform særlovselskap, særlig på grunn av forholdet til utenriktjenesten, men påpeker at dette har den effekt at endringer av selv mindre vesentlige forhold i selskapet kan kreve lovs form. Dette bør vurderes i forhold til hva som fortsatt reguleres i loven, og hva som vedtektsfestes.

NÆRHET TIL BEDRIFTENE

Innovasjon Norge er et viktig strategisk verktøy for innovasjon og regional utvikling. For at Innovasjon Norge skal ivareta denne rollen, er kunnskap om lokalt næringsliv og nærhet til bedriftene avgjørende. NHO understreker derfor behovet for kompetente og målrettede regionale kontorer – både i Norge og utenlands. Regional tilstedeværelse og forankring er viktig for å fange opp gode prosjekter og kunne veilede mindre vekstbedrifter gjennom de krevende innovasjonsfasene. I den forbindelse anser NHO det som viktig at selskapets deltagelse i det regionale partnerskapet videreføres og styrkes.

Som ledd i en styrking av et regionalt partnerskap kan det være aktuelt å etablere brukerråd knyttet til Innovasjon Norges regionale kontorer. Det er viktig at disse blir besatt av personer med god kunnskap og nærhet til det næringslivet. Slik kan man bidra til å sikre at Innovasjon Norge regionalt får nødvendig informasjon om regional utvikling og behov, samt bidra til å sikre et profesjonell og brukerrettet virkemiddelapparat med stor nærhet til kundene. Brukerråd bør i så fall fastsettes i vedtektene som en del av det regionale partnerskapet.

Vi merker oss at Innovasjon Norges rådgivningstjenester øker i omfang. Vi mener det er behov for å gjennomgå mandatet til Innovasjon Norge mht hvilken kompetanse kontorene skal besitte. Mange bedrifter etterspør spisskompetanse på rådgivning som det er unaturlig å bygge opp i Innovasjon Norges lokalkontorer. Etter NHOs oppfatning vil styrket rådgivning få bedre anvendelse ved å støtte TTO'er/inkubatorer/innovasjonsselskaper som i større grad evner å koble rådgivning/kompetanse med privat kapital, og evt. ved støtte til klyngeprogrammer der bedrifter møter bedrifter og utvikler robuste regionale kompetansemiljøer.

Samtidig kan det være behov for å styrke enkelte kontorer med spesialkompetanse slik at de kan betjene hele landet på noen områder. Det må også jobbes videre med å digitalisere og forenkle saksbehandlingen.

ENKELTE ANDRE FORHOLD

Ansvarsforhold og egenkapital

Departementet foreslår å fjerne det ansvaret dagens eiere har for selskapets forpliktelser, både for forpliktelser knyttet til driften av selskapet, og for låne- og garantiordninger. Disse siste skal overlates/tilbakeføres til de ulike oppdragsgivere bak ordningene, og kan medføre at mottagerne av lån/garantier stilles dårligere enn etter dagens system. Det gjøres ingen vurderinger av konsekvensene av dette i forslaget utover å konstatere det åpenbare at endringer i tilskudd o.l til oppdragsgiverne kan få betydning. Vi mener departementet bør synliggjøre nærmere konsekvenser for mottakerne av en slik ansvarsbegrensning for lovgiver.

Vi slutter oss til at selskapet må ha tilstrekkelig egenkapital, og at det antagelig må ligge på et annet nivå enn dagens nivå, hvis ansvarsbegrensningen innføres. Vi etterlyser også en utdyping av hva formuleringen "Det vil være naturlig at de ulike oppdragsgiverne, gjennom sine oppdrag til selskapet gir selskapet anledning til å opprettholde egenkapitalen på et forsvarlig nivå i forhold til omfanget av selskapets oppdrag" er ment å indikere, herunder om det er ment at selskapet i større grad enn i dag skal generere økonomisk fortjeneste/overskudd til eier. Dette spørsmålet er også begrunnet i at det foreslås å innføre en utbyttebestemmelse.

Selskapets finansiering

Gitt at staten står for hele eierskapet til Innovasjon Norge, bør det også reflekteres i finansieringen av Innovasjon Norge. Vi mener det vil bidra til et mer robust Innovasjon Norge om mest mulig av midlene ble kanalisert fra Nærings- og fiskeridepartementet som hovedeier.

NHO mener det knytter seg utfordringer til at det legges opp til at oppdragsgivere (fortsatt) skal tildele oppdrag til Innovasjon Norge, uten at anskaffelsesregelverkets anvendelsesområde vurderes nærmere for hver enkelt oppdragsgiver/oppdrag. Etter vårt syn er det ikke slik at egenregibestemmelsene i anskaffelsesregelverkets anvendelsesområde kan anses å gjelde generelt i forhold til oppdragstildeling til Innovasjon Norge, uavhengig av oppdragsgiver. Hensynet til regional næringsutvikling av andre og alternative miljøer enn Innovasjon Norge (se omtale ovenfor) og krav til effektiv ressursbruk i Innovasjon Norge, tilsier i begge tilfelle at alternative at miljøer kan konkurrere om en del av oppdragene. Dette mener vi gjelder både i forhold til staten som oppdragsgiver og i forhold til fylkeskommunale tildelinger. §§ 8,9,10 og 11 må utformes slik at de hensyntar dette.

Styrets sammensetning

NHO støtter at styrets størrelse reduseres, og at dette reguleres slik at det nå minst bør være fem styremedlemmer. Dette gir etter vår oppfatning bedre rammer for god eierstyring gjennom selskapets styre overfor selskapets administrasjon, og vil legge til rette for et mer "verdiskapende" bidrag fra styrets side inn i virksomheten. I tråd med dette bør man imidlertid også vurdere å sette et tak på antall eiervalgte styremedlemmer, f.eks. til syv, enten i lov eller i vedtektene som et supplement til den nedre grensen i loven. NHO er også enig i at varamedlemmer kan utgå. Dette er imidlertid hovedregelen i

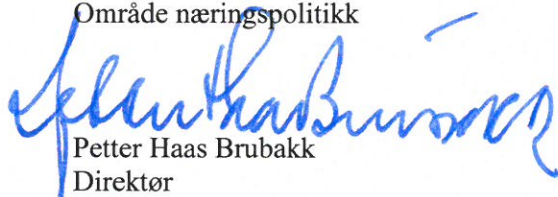
representasjonsordningene i selskapslovgivningen for øvrig når det gjelder ansattevalgte styremedlemmer.

Styremedlemmene skal tjenestegjøre i to år. Det kan med fordel tydeliggjøres at de kan gjenvelges, evt. med en begrensning på antall ganger, både for å sikre kontinuitet og nødvendig utskiftning.

Valgkomite

NHO er på grunn av Innovasjon Norges særlige stilling umiddelbart ikke enig i at man ikke skal ha en valgkomite i selskapet, selv om selskapet kun får en eier. Når styret gjennom de endringene man gjør er tiltenkt en til dels helt annen og langt mer førende rolle for Innovasjon Norges prioriteringer, vil sammensetningen av styret være svært viktig. Her mener NHO at det er vesentlig at det gjøres et godt rekrutterings- og vurderingsarbeid av en valgkomite, hvor også andre enn staten selv (Eierskapsavdelingen i NFD) deltar. Det vil være naturlig at valgkomiteen sammensettes slik at viktige brukergrupper for Innovasjon Norge er representert, herunder med representasjon fra næringsliv og det regionale nivå. Det vil være naturlig å nedfelle valgkomiteen og dens sammensetning enten i loven eller i vedtektene, slik det gjøres i andre selskaper.

Vennlig hilsen
NÆRINGSLIVETS HOVEDORGANISASJON
Område næringspolitikk

Petter Haas Brubakk
Direktør

Per Øyvind Langeland
Avdelingsdirektør